



STORTINGET

Innst. 214 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:58 S (2023–2024)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å stenge ned oljefeltene Brage, Statfjord, Ula og Draugen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Brage-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.
- Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Draugen-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.
- Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Statfjord-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.
- Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Ula-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Mani Hussaini, May Britt Lagesen,

Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal og lederen Marianne Sivertsen Næss, fra Høyre, Michael Tetzschner, Bård Ludvig Thorheim, Ove Trellevik og Mathilde Tybring-Gjedde, fra Senterpartiet, Aleksander Øren Heen, Gro-Anita Mykjåland og Hans Inge Myrvold, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Kjell Ingolf Ropstad, viser til Representantforslag 58 S (2023–2024) fra stortingsrepresentant Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å stenge ned oljefeltene Brage, Statfjord, Ula og Draugen og statsrådens svarbrev til komiteen, datert 9. januar 2024.

Komiteen viser til at alle sektorer i Norge skal kutte utslipp for å nå klimamålene fastsatt for 2030 og lavutslippsmålet i 2050. Gjennom Parisavtalen er Norge forpliktet til å fastsette klimamål som til enhver tid representerer det mest ambisiøse klimamålet Norge kan nå. Det betyr at svært mange bransjer skal effektivisere bort aktiviteter som fører til utslipp.

Komiteen viser til at statsråden i sitt brev påpeker at hovedvirkemidlene for å få ned utslippene av klimagasser fra petroleumssektoren er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står overfor svært høye utslippskostnader med en samlet utslippskostnad pr d.d. på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂. Det er varslet at den gradvis skal øke. Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen. Selskapene er forventet å gjennomføre alle utslippsreducerende tiltak som er lønnsomme i forhold til

den forventede fremtidige utslippskostnaden/karbonprisen.

Komiteen viser til at tilgang på kraft og nettkapasitet er blitt en større knapphetsfaktor i samfunnet enn før. Komiteen mener at elektrifiseringen av sokkelen i størst mulig grad skal skje med havvind, andre utslippsfrie alternativer eller CCS. Det vil være viktig å vurdere eventuelle nye prosjekter fra sak til sak. Komiteen viser til at Energidepartementet forventer at det generelt vil være vanskeligere for rettighetshaverne å beslutte, og å få myndighetsgodkjent ombyggingsprosjekter til drift med kraft fra land fremover – blant annet fordi de kan ha uønskede følger for kraftsystemet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at verden allerede har funnet mer fossile ressurser enn vi tåler å hente ut om vi skal unngå ødeleggende klimaendringer, og at vi i dag ser en rask omstilling til fornybare energiformer på verdensbasis.

Disse medlemmer understreker at dagens høye lete- og investeringstempo innen olje og gass gjør det vanskelig å få nok folk, kompetanse og kapital til annen industri. Risikoen ved å være avhengig av én industri som må omstilles til andre oppgaver, øker stadig. For at overgangen til en utslippsfri og miljøvennlig økonomi samtidig skal sikre trygge arbeidsplasser, må den skje på en planmessig måte.

Disse medlemmer viser til at Norge i femti år har eksportert olje og gass, og dermed bidratt til enorme globale klimagassutslipp. Norge har et historisk ansvar for både å kutte utslipp i Norge, og bidra til utslippskutt internasjonalt.

Disse medlemmer mener at å bruke kraft fra vindkraftanleggene på Fosen til å forlenge levetiden til Draugen-feltet er sterkt problematisk. Lønnsomheten til prosjektet er avhengig av billig kraft fra land, som kan brukes til mer samfunnsnyttige formål. Oljenæringa må gis pålegg om å bygge ut like mye offshore havvind som de trenger til elektrifiseringen, og betale for disse investeringene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å ikke fornye utvinningstillatelsene for oljefeltene Draugen, Brage, Ula og Statfjord.»

Komiteens medlem fra Rødt mener at operatørene på norsk sokkel må pålegges å redusere sine utslipp med 70 pst. innen 2030 uten elektrifisering. Disse kravene må stilles i utvinnings- og produksjonstillatelsene. Operatørene bør ilegges krav om å redusere sine utslipp på tvers av felt, med eventuelt redusert eller endret aktivitet og bruk av karbonfangst- og lagring. Slike

krav vil tvinge selskapene til å lage en nedtrappingsplan som tar hensyn til lønnsomhet og energibehov.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen stille krav gjennom utvinnings- og produksjonstillatelsene til operatørene på sokkelen om å redusere utslippene med 70 pst. innen 2030 ved endret aktivitetsnivå eller bruk av karbonfangst og -lagring.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til Norges klimamål og målet om at petroleumssektoren skal kutte utslippene sine med minst 50 pst. innen 2030, sammenlignet med 2005-nivå.

Disse medlemmer påpeker at det er bred enighet om at verden allerede har funnet mer olje og gass enn vi kan utvinne dersom vi skal unngå katastrofale klimaendringer. Disse medlemmer viser til rapporter fra FNs miljøprogram (UNEP) og Det Internasjonale Energibyrådet (IEA), som understreker nødvendigheten av å stoppe letingen etter nye fossile ressurser for å ha mulighet til å nå 1,5-gradersmålet i Parisavtalen.

Disse medlemmer påpeker videre at produksjon av påviste olje- og gassressurser innenfor allerede tildelte lisenser vil sørge for et høyt produksjonsnivå på norsk sokkel i tiår fremover. Globalt er det allerede funnet mer enn dobbelt så mye fossil energi enn det som kan utvinnes innenfor Parisavtalens målsettinger.

Disse medlemmer viser til Klimautvalget 2050s anbefaling om å utarbeide en strategi for slutfasen i norsk petroleumssektor og at det ikke gis ytterligere tillatelser til leting, utvinning (PUD) eller anlegg og drift (PAD) inntil en slik strategi er ferdigstilt. Disse medlemmer mener at en slik strategi må utarbeides og legges frem for Stortinget så raskt som mulig, for å sikre en bærekraftig og rettferdig omstilling for samfunnet og næringslivet.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at kraft fra land til elektrifisering av petroleumssektoren er én av flere løsninger for å kutte utslipp fra petroleumssektoren og nå målet om minst 50 pst. utslippskutt fra næringen innen 2030. Samtidig påpeker dette medlem at elektrifiseringen av petroleumssektoren i stor grad bør gjennomføres ved etablering av havvind tilknyttet petroleumssektoren og ved gasskraftverk med karbonfangst og -lagring. Dette medlem viser ellers til Venstres forslag og merknader i Dokument 8:115 S (2022–2023), Innst. 276 S (2022–2023) om at kraft til Hammerfest LNG og Snøhvit må baseres på gasskraftverk med CO₂-fangst og -lagring (CCS), og Dokument 8:95 S (2021–2022), Innst. 257 S (2021–2022) om lokal CO₂-fangst og -lagring m.m. for å nå klimamål på sokkelen.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Parisavtalen og at Norge har forpliktet seg til å jobbe for at globale klimagassutslipp skal nå en topp så snart som mulig, holde global oppvarming til under 1,5 grader og melde inn et klimamål som er det høyeste ambisjonsnivået som er mulig og som reflekterer en rettferdig fordeling av ansvar. Videre definerer klimaloven at Norge skal være et lavutslippssamfunn, definert som 90–95 pst. utslippskutt sammenlignet med 1990, i 2050. Til tross for dette har Norge kun kuttet sine utslipp med 4,7 pst. siden 1990. Det gjenstår dermed enorme kutt i tiden framover, om Norge skal leve på sine mål og forpliktelser.

Petroleumsvirksomheten er Norges største kilde til klimagassutslipp. I tillegg eksporterer Norge hvert år olje og gass med en utslippseffekt som er i størrelsesorden ti ganger så stor som Norges samlede innenlands klimagassutslipp, det vil si rundt 500 mill. tonn CO₂-ekvivalenter (Menon Economics, 2022). Dette medlem mener alle sektorer i Norge må kutte utslipp for å nå klimamålene fastsatt for 2030 og lavutslippsmålet i 2050, også petroleumssektoren.

Dette medlem viser til svarbrev fra Energidepartementet til energi- og miljøkomiteen, der statsråden skriver:

«Hovedvirkemidlene for å få ned utslippene av klimagasser fra petroleumssektoren er kvoteplikt og CO₂-avgift.»

og videre:

«Utslippene fra produksjonen på norsk kontinentalsokkel kan reduseres ved at selskapene gjennomfører tiltak for å kutte utslippene, som energieffektivisering eller omlegging av kraftforsyningen til drift med kraft fra land, eller ved at innretninger og produksjon stenges ned når det ikke lenger er lønnsomt å produsere.»

Dette medlem viser til Miljødirektoratet sin rapport «Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt» (M-2625, 2023), som viser til prognoser fra Søkkelidirektoratet om at petroleumssektoren kan oppnå 55 pst. utslippskutt i 2035 sammenlignet med 2005, men at disse prognosene bygger på en rekke usikkerheter og forutsetninger, som blant annet elektrifisering med kraft fra land. Rapporten poengterer også at dersom klimamålene skulle nås av kvotesystemet alene, måtte kvoteprisen blitt høy i relativt nær framtid, og at de mest lønnsomme kraft-fra-land-prosjektene allerede er besluttet.

Dette medlem mener det ikke er bærekraftig å anta at høye CO₂-priser og elektrifisering med kraft fra land er tilstrekkelige og hensiktsmessige tiltak for å kutte nok utslipp fra petroleumssektoren. Videre vil dette medlem understreke at selv om petroleumssektoren hadde halvert sine utslipp, vil det ikke være nok til at Norge når sine klimamål.

Dette medlem vil løfte fram problemstillingen som Klimautvalget 2050 tar opp i sin rapport «Omstilling til lavutslipp – Veivalg for klimapolitikken mot 2050» (NOU 2023:25), der det skrives at

«når Norge i 2050 skal ha utslipp på 2,5–5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, vil politiske valg knyttet til utviklingen av petroleumsvirksomheten avgjøre hvor stor del av utslippsbudsjettet virksomheten vil legge beslag på.»

Dette medlem er enig i at Europa trenger norsk gass nå, men vil understreke at Norges viktigste marked er i full omstilling vekk fra fossil energi. EU har vedtatt at fornybarandelen skal økes til minst 42,5 pst. i 2030 og at unionen skal bli karbonnøytral innen 2050. I EUs nye gass- og hydrogenmarkedsplan legges det opp til at det ikke blir noen nye langsiktige gasskontrakter etter 2049.

Dette medlem viser videre til Representantforslag 58 S (2023–2024) og understreker at av produksjonen fra de fire feltene som foreslås nedstengt, utgjorde olje 83 pst., mens gass utgjorde kun 17 pst. De samlede gjenværende reservene utgjør omtrent ett år med oljeproduksjon på Johan Sverdrup, og omtrent tre måneders gassproduksjon på Troll. Feltene har dermed liten betydning for norsk økonomi og Europas energisikkerhet. De fire feltene, Draugen, Brage, Statfjord og Ula, er i slutfasen av sin levetid, og står for uforholdsmessig høye utslipp. Selv om disse fire feltene til sammen kun sto for 2,2 pst. av produksjonen på norsk sokkel i 2022, slapp de til sammen ut 1,28 mill. tonn CO₂-ekvivalenter, som tilsvarer mer enn ti pst. av de samlede utslippene på norsk sokkel samme år.

For å redusere Norges klimagassutslipp tilstrekkelig, på en trygg økonomisk måte uten brått fall i arbeidsplasser, mener dette medlem at det er nødvendig med en politisk strategi for slutfasen til norsk petroleumsindustri, slik Klimautvalget 2050 anbefaler.

Dette medlem mener at en naturlig start er å slutte å gi nye letetillatelser, og begynne å fase ut de minst effektive og lite lønnsomme feltene på sokkelen.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Brage-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Draugen-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Statfjord-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

«Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Ula-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen om å ikke fornye utvinningstillatelsene for oljefeltene Draugen, Brage, Ula og Statfjord.

Forslag fra Rødt:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen stille krav gjennom utvinnings- og produksjonstillatelsene til operatørene på sokkelen om å redusere utslippene med 70 pst. innen 2030 ved endret aktivitetsnivå eller bruk av karbonfangst og -lagring.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Brage-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Draugen-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Statfjord-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Ula-feltet så snart som mulig, og senest innen utgangen av 2027.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:58 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson om å stenge ned oljefeltene Brage, Statfjord, Ula og Draugen – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 27. februar 2024

Marianne Sivertsen Næss

leder

May Britt Lagesen

ordfører



**DET KONGELIGE
ENERGIDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortinget
Energi- og miljøkomiteen0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

23/1911-

9. januar 2024

Representantforslag 58 S (2023-2024) om å stenge ned oljefeltene Brage, Statfjord, Ula og Draugen

Jeg viser til brev fra Stortinget 19. desember 2023 vedlagt representantforslag 58 S (2023-2024) fra stortingsrepresentantene Une Bastholm, Lan Marie Nguyen Berg og Rasmus Hansson.

Representantene fremmer følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Brage-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.*
- 2. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Draugen-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.*
- 3. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Statfjord-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.*
- 4. Stortinget ber regjeringen legge fram en plan med mål om nedstengning av Ula-feltet så snart som mulig og senest innen utgangen av 2027.»*

Regjeringen vil legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Dette vil vi blant annet gjøre gjennom å videreføre en stabil og forutsigbar petroleumspolitik, der næringen har egeninteresse av å produsere sikkert og med lave utslipp av klimagasser. På denne måten vil petroleumaktiviteten på norsk sokkel videreutvikles og bidra til verdiskaping, sysselsetting, statlige inntekter og til at Norge fortsatt er en stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa.

Forvaltningen av petroleumssektoren bygger på de samme prinsippene som forvaltningen av annen næringsvirksomhet i Norge. Myndighetene regulerer sektoren og setter klare og forutsigbare rammer for sektoren, mens selskapene utfører aktiviteten.

Hovedvirkemidlene for å få ned utslippene av klimagasser fra petroleumssektoren er kvoteplikt og CO₂-avgift. Selskapene står overfor svært høye utslippskostnader med en samlet utslippskostnad på om lag 1 700 kroner per tonn CO₂. Det er varslet at den gradvis skal øke. Høye utslippskostnader gir selskapene sterk egeninteresse av å redusere utslippene fra produksjonen. Selskapene er forventet å gjennomføre alle utslippsreducerende tiltak som er lønnsomme med den forventede fremtidige utslippskostnaden/karbonprisen.

Utslippene fra produksjonen på norsk kontinentalsokkel kan reduseres ved at selskapene gjennomfører tiltak for å kutte utslippene, som energieffektivisering eller omlegging av kraftforsyningen til drift med kraft fra land, eller ved at innretninger og produksjon stenges ned når det ikke lenger er lønnsomt å produsere.

Rettighetshaverne på feltene vil kontinuerlig vurdere om videre drift er lønnsomt eller ikke. Det er mange ulike faktorer som påvirker lønnsomheten bl.a. utviklingen i olje- og gassprisene, produksjonskostnadene, herunder utslippskostnader (kvotekjøp og CO₂-avgift) og ev. gjennomføring av utslippsreducerende tiltak for å unngå disse. Det er rettighetshaverne som har best kunnskap om sin virksomhet og som dermed er best i stand til å ta slike beslutninger om driften.

Dette er også tilfelle for de fire feltene som er en del av representantforslaget, noe jeg mener aktivitetene til rettighetshaverne på disse feltene illustrerer på en god måte.

For Draugenfeltet godkjente departementet 22. desember 2023 endret utbyggingsplan for omlegging fra drift med gassturbiner til full drift med kraft fra land. Omleggingen reduserer utslippene fra feltet med 200 000 tonn CO₂ per år og legger ifølge operatøren til rette for lønnsom drift til 2040. Rettighetshaverne på Statfjordfeltet planlegger installasjon av en varmegjenvinningsenhet som vil øke energieffektiviteten og redusere utslippene. På Bragefeltet vurderer rettighetshaverne alternativ kraftproduksjon på feltet som delvis kan erstatte drift med gassturbiner.

Petroleumspolitikken er utformet slik at den gjør det interessant for selskapene å utnytte de samfunnsøkonomisk lønnsomme forretningsmulighetene som finnes innen sektoren. Petroleumsvirksomheten er kapitalintensiv og langsiktig. Det er derfor viktig at rammene for virksomheten er helhetlige, klare, forutsigbare og stabile over tid. Gjeldende regelverk for petroleumsvirksomheten er utviklet basert på dette og innebærer at det er selskapene som driver petroleumsvirksomheten. Jeg mener representantforslagene er et klart brudd med

denne politikken.

Jeg anbefaler derfor Stortinget om å ikke be regjeringen om å gjennomføre disse fire forslagene.

Med hilsen

Terje Aasland

